

Remissyttrande om förslaget till kulturstrategi 2025-2031 för Haninge kommun

Om Kulturföreningen RoJ

Kulturföreningen RoJ föddes 1983 ur uppsättningen Romeo och Julia, som hade premiär i Handens Gamla Folkets Hus våren 1984. Sedan dess har föreningen i huvudsak sysslat med teater och har satt upp ca. 70 pjäser, både stora och små, klassiker såväl som nyskrivet material.

Allmänna tankar om strategin

Remisstiden har varit otillräcklig. En period på tre veckor för remiss, utan möjlighet till dialog med ansvariga, är inte lämpligt för en strategi av denna betydelse, som ska vara vägledande under flera år. Särskilt med tanke på de motstridiga formuleringar som förekommer i strategin och behöver förtydligas. Därtill framstår beslutet att implementera strategin redan 2025 som alltför påskyndat. Omställningstiden för kommunens kulturaktörer skulle därför bli oerhört kort, vilket inte är hållbart för varken kulturaktörer eller kulturkonsumenter. Vi ställer oss dessutom kritiska till att förslaget på strategin ska färdigställas redan dagen efter att remisstiden stängts (4/11). Kommer alla remissvar kunna tas i beaktning och eventuella frågor kunna besvaras på bara en dag? För oss blir detta en signal på att remissvaren ej kommer tas i beaktning, särskilt då ingen annan möjlighet till dialog har erbjudits. Dessutom uppfattas detta som att kommunen slår dövörat till, framförallt då det i strategin konstateras att "Haningeborna är något mindre nöjda med kommunens lokala kulturliv och hur kommunen tar tillvara och stöttar kulturlivet" (sid 5). Vi hoppas att få återkoppling kring detta.

Haninge kommun har just nu ett gällande kulturprogram fram till 2026 som är framtaget och beslutat av kommunfullmäktige i demokratisk ordning. En kulturstrategi ska då utgå ifrån gällande kulturprogram och visa hur det ska uppnås. Att kringgå beslut i kommunfullmäktige genom att istället endast instifta en kulturstrategi via nämnden är under all kritik. Att via en kulturstrategi motverka kulturprogrammets inriktning och syfte kan dessutom inte vara riktigt. Vi föreslår att denna strategi i första hand bordläggs och att 2025 ägnas åt att ta fram ett nytt kulturprogram att gälla från 2026, för att sedan formulera en kulturstrategi utifrån den.

Avsnittet Bakgrund och syfte

Vi instämmer med de viktiga poänger som lyfts fram här. Ett rikt och varierat kulturliv är till stor nytta för Haninge, både för individen och samhället i stort. Ett Haninge med ett starkt kulturliv blir mer välfungerande och attraktivt, men också konkurrenskraftigt mot Stockholm. Det vore önskvärt om strategins innehåll bättre speglade de värdefulla tankar som presenteras i detta avsnitt.

Avsnittet Konst och Kultur i Haninge

I detta avsnitt så tas mycket bra upp om vikten av kulturen inom Haninge kommun och behovet av att stärka den. Detta är något som vi på RoJteatern instämmer med. Men på sid 8 tillkommer yttranden som helt säger emot detta. Vi återkommer mer i avsnittet om trygghet och attraktivitet.

Vi vill även lägga mer fokus på och behov av tillgängliga lokaler för att kunna utöva kulturen, särskilt de lokaler som ägs av kommunen. Detta är något som är viktigt för barn och unga samt vuxna för att kunna erbjuda ett bredare deltagande och mer utbud.

Avsnittet Utgångspunkter

Alla dessa punkter instämmer vi med.

Avsnittet Strategiska åtgärder - Barn och unga samt personer med funktionsnedsättning

I detta avsnitt lyfts det fram att barn och ungas hinder för att delta i kulturen beror på “föräldrars utbildningsbakgrund och socioekonomiska förutsättningar”. Att strategin lyfter denna koppling är bra och något vi tror är viktigt att motarbeta, både gällande barn och vuxnas förutsättningar.

Det tas senare upp att “Kulturskolan ska tillsammans med civilsamhället och fria aktörer utveckla en mångfald av arenor och sammanhang för de prioriterade målgrupperna...” (sid 6). Inom detta vill vi lyfta de redan etablerade kulturföreningarna som är verksamma inom Haninge kommun och även vikten av fortsatt stöd av kommunen för kulturföreningarnas verksamhet och fortsatt utveckling.

Avsnittet Trygghet och attraktivitet

I detta avsnitt framförs de, enligt oss, största felstegen i strategin. På sida 8 framförs det att “Det kulturutbud som riktar sig till vuxna aktiva kulturkonsumenter behöver vara självfinansierat”. Olikt det konstaterande i strategin om att det vore “en logisk följd” (sid 8), menar vi att detta ställningstagande inte bara är ologiskt, utan även direkt skadligt för de mål som strategin sätter upp, men också motsägelsefullt. I avsnittet “Konst och kultur i Haninge” beskriver strategin relationen mellan barns kulturvanor och deras föräldrars kulturvanor där barn ärver sina föräldrars kulturmönster. Att därmed skapa ett mer restriktivt kulturutbud för vuxna invånare skadar då ytterligare vuxnas kulturvanor, som i sin tur även skadar barnens kulturvanor. Vi ser särskilt att resurssvaga vuxna fräntas möjligheten att delta i Haninges kulturliv genom att priserna för Haninges kulturutbud som resultat av denna strategi kommer höjas, vilket i sin tur fortsatt påverkar resurssvaga barn. Det är en extremt liten del av kulturutbudet som är kommersiellt gångbart och därmed kan vara självfinansierande. Konsekvensen blir att vi får ett extremt smalt kulturutbud. Ett utbud som helt är styrt av vad marknaden anser är av kommersiellt värde. Kultur är så pass viktigt (se formuleringen på sida 5 om sambandet mellan kultur och upplevt välbefinnande och hälsa) att alla ska ha tillgång till, vare sig man är vuxen eller barn.

Större kulturinstitutioner som Kungliga Operan behöver också finansiering för att överleva, de klarar sig inte endast på självförsörjning. Vi menar att deltagandet i Haninges rika kulturliv inte ska vara en klassfråga och vi uppmanar att kommunen istället bör angripa målet med att öka kulturdeltagandet för unga och personer med funktionsnedsättning med ett holistiskt tillvägagångssätt. Vi måste bredda kulturutbudet, inte göra det smalare.

Vi menar även förslaget om att göra kultur riktat mot vuxna självfinansierat är problematiskt ur ett demokratiskt perspektiv. En del av denna fråga är: vad är kultur riktat mot vuxna? Är den kända klassikern "Hemsöborna" kultur riktad mot vuxna om den sätts upp som en teaterföreställning? Hur ska då målgruppen i strategin komma att tillägna sig denna historia som för många tillhör Sveriges litterära kanon? Vi menar här att en gränsdragning är mycket svår och att det är skadligt för kulturlivet i Haninge. Vi tror att detta kan leda till självcensur hos kulturutövare där man undviker ämnen som kan uppfattas som riktade mot vuxna för att säkra möjlighet till finansiell stöttning, trots att detta är ämnen som berör alla - barn som vuxna. Denna självcensur kommer dessutom leda till att det varierade kulturutbud som kommunen strävar mot istället motarbetas. Den demokratiska rösten tystas ned.

Vi återoppar därför följande formuleringen i strategin "Det är angeläget att barn och unga har tillgång till vuxna kulturintresserade förebilder" (sid 6). Vi menar att det är centralt att stimulera och möjliggöra all kultur, även kultur riktade mot vuxna, för att skapa dessa kulturintresserade förebilder.

Vi önskar även ett tillägg i strategin där kommunen ska jobba mot kultur med åldersöverskridande verksamhet. Vi tror att det är viktigt att skapa kulturella nav där invånare från olika åldersgrupper möts och utbyter tankar och erfarenheter.

Avsnittet Goda förutsättningar för kulturaktörer

Vi ser mycket positivt på det som skrivs i detta avsnitt. Det ska, som det står i strategin, vara lätt att vara kulturaktör i Haninge. Vi ser särskilt med glada ögon på målen om stabilitet, förutsägbarhet, hållbarhet och långsiktighet. Vi önskar däremot ett tillägg om att kulturaktörerna ska involveras i framtagandet av stödet för kulturaktörer utifrån dessa mål.

Avsnittet Genomförande och uppföljning

Vi ser positivt på en årlig dialog för utarbetning av kulturstrategin. Vi önskar däremot ett tillägg om att kulturutövare och andra kulturintresserade invånare i Haninge kommun involveras i uppföljningen av strategin, även för den slutliga utvärderingen.

**Med vänliga hälsningar,
Kulturföreningen RoJ**